

„Evoluční“ myšlení

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2010](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2010](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 19. 6. 2010
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 19. 6. 2010

„Evoluční“ myšlení

V posledních letech až dvou desetiletích se stalo nakažlivým heslem všechno chápat „evolučně“. Vycházejí knihy o evoluční etice, evoluční psychologii, evoluční gnozeologii atd. Celkem pochopitelný a zdůvodnitelný je odklon od „metafyziky“, tedy ode všeho neměnného. V tom smyslu je možno tu novou módu dokonce přivítat. Velké manko však spočívá v tom, že to je všechno míněno jako aplikace myšlenky (teorie) vývoje na vše, tedy i na to, co se světem živých bytostí a jejich „přírodním“ (resp. „přirozeným“) vývojem nemá mnoho nebo dokonce nic společného. Této generalizaci, kterou by bylo možno chápat jako jistý myšlenkový experiment, bohužel většinou chybí jakákoli tendence jít filosoficky do hloubky a začít si klást fundamentální otázky, např. vypracovat detailněji význam slova „vývoj“ („evoluce“) a „vývojový“ („evoluční“). To ovšem souvisí s tím, že zůstává velice nezpracována problematika tzv. „pravých událostí“, která sice byla nastartována zejména Whiteheadem a jeho „procesualismem“, na který navázali četní procesuální theologové a pak i procesuální filosofové, ale kde ono „rozhybání“ nehybných resp. za nehybné kdysi považovaných „substancí“ nedokázalo náležitě, tj. pojmově vypracovat principiální rozdíl mezi procesem obecně (procesualitou) a událostí (událostností, událostným děním). Tak dochází ovšem k tomu, že všechno nebo přinejmenším většina toho nového „evolučního myšlení“ zůstává bez základu a ergo v četných omylech. Bohužel už nejsem s to to sledovat (přesněji: nemám na to čas, nemohu tomu ten čas a další energii věnovat), takže to nemohu ani věcně a vyargumentovaně kritizovat. Je to prostě móda a pro mne obtížné najít ta příslušná „místa“, kde lze odhalit „nervus rerum“. Pochopitelně největším problémem by bylo se pokusit přesvědčit ty nadšené nové „evolucionisty“, že když odmítnu něco nechat plně v rámci evolučního procesu, vůbec to ještě neznamená (a nesmí znamenat), že z toho zase udělám nějakou „nehybnost“, ale že to pouze odkážu do nového „regionu“ či do jiné „temporality“, tj. mimo rámec všeho „jsoucího“, vší „konkrescence“, tedy do sféry nepředmětnosti.

(Písek, 100619-1.)